

تعیین ارزش تشخیصی آمیلوئید A و هاپتوگلوبین سرم و شیر در ورم پستان تحت بالینی گاو

دکتر آمنه خوشوقتی^۱، دکتر شهاب‌الدین صافی^۲، دکتر سیدرضا جعفرزاده^۳، دکتر ایرج سهرابی حقدوست^۴

چکیده

Determination of diagnostic value of amyloid A and serum and milk haptoglobin in subclinical mastitis in cow

Khoshvaghti, A.¹, Safi, S.², Jafarzadeh, R.³, Sohrabi Haghdost, I.⁴

1-Department of Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, Islamic Azad University, Kazeron Branch, Kazeron, Iran

2-Department of Clinical Pathology, Faculty of Specialised Veterinary Sciences, Islamic Azad University, Science & Research Branch, Tehran, Iran

3-Department of Medical & Epidemiology, Faculty of Veterinary Medicine, California University, Davis, US A

4-Department of Pathology, Faculty of Specialised Veterinary Sciences, Islamic Azad University, Science & Research Branch, Tehran, Iran

Studies of the last decade have shown that the measurement of acute phase proteins in serum and milk of the affected cows with subclinical mastitis are valuable for diagnosis and predicting of disease. The objective of this study was to evaluate the haptoglobin (Hp) and amyloid A (AA) in serum and milk as indicators of cows suffering from subclinical mastitis. Sample of blood and milk were collected from 175 cows from seven commercial dairy farms. 100 cows were considered normal and 75 considered as subclinical mastitis cows by performing CMT test. Samples were analyzed for Hp in milk and serum, serum amyloid A (SAA), milk amyloid A (MAA), somatic cell count (SCC) and bacterial growth. Regarding the colony count, as the gold standard, the diagnostic value of Hp differentiaty healthy animals from subclinical mastitis, has sensitivity and specificity of 90% and 43% respectively for serum and 90.6% and 68.6% for milk. The diagnostic value of AA has sensitivity and specificity of 90% and 72.1 % for serum and 90.6% and 98.3% for milk respectively. It is concluded that the MAA can be detected and identified in milk from dairy cows suffering subclinical mastitis and could have major implications for the diagnosis of this disease.

Key Words: Acute phase proteins, Sub clinical mastitis, Amyloid A, Haptoglobin, Cow

بررسی های دهه اخیر نشان داده است که اندازه گیری غلظت پروتئین های مرحله حاد سرم و شیر می تواند اطلاعات ارزشمندی در زمینه تشخیص، پیش آگهی و روندبیماری ورم پستان تحت حاد بدهد. در مقاله حاضر سعی شده است مشخص گردد که آیا استفاده از اندازه گیری غلظت هاپتوگلوبین شیر و سرم و آمیلوئید A شیر و سرم میتواند در تشخیص تفریقی مبتلایان به ورم پستان تحت بالینی از گاوهای سالم مفید باشد یا خیر؟ به منظور انجام این تحقیق، در ابتدا با استفاده از معاینات بالینی و آزمایش های مختلف هماتولوژی و باکتریولوژی و شمارش تعداد سلول های سوماتیک شیر وضعیت گاوهای مورد مطالعه مشخص شد و براین اساس ۱۰۰ راس گاو سالم و ۷۵ راس گاو مبتلا به ورم پستان تحت بالینی انتخاب شد. سپس غلظت آمیلوئید A سرم و شیر و نیز هاپتوگلوبین سرم و شیر اندازه گیری شد. بر اساس آزمایش های انجام شده و تجزیه و تحلیل های آماری معلوم شد، که حساسیت و ویژگی هاپتوگلوبین سرم به ترتیب ۹۰ و ۴۳ درصد، حساسیت و ویژگی هاپتوگلوبین شیر به ترتیب ۹۰ و ۶۸ درصد، حساسیت و ویژگی آمیلوئید A سرم به ترتیب ۹۰ و ۷۲ درصد و حساسیت و ویژگی آمیلوئید A شیر به ترتیب ۹۰ و ۹۸ درصد می باشد. این نتایج نشان می دهد که در تشخیص ورم پستان تحت بالینی گاو اندازه گیری آمیلوئید A شیر نسبت به اندازه گیری هاپتوگلوبین سرم و شیر و نیز آمیلوئید A سرم شاخص بهتری می باشد و می تواند در تشخیص گاوهای سالم از مبتلایان به ورم پستان تحت بالینی استفاده شود و شاخص خوبی در تشخیص بیماری باشد.

واژگان کلیدی: پروتئین های مرحله حاد، ورم پستان تحت بالینی، آمیلوئید A، هاپتوگلوبین، گاو

مقدمه

پاسخ مرحله حاد به وسیله ترکیباتی پروتئینی که سیتوکین نامیده می شوند بوجود می آیند، این سیتوکین ها به عنوان پیام آور بین موضع آسیب دیده و سلولهای کبدی تولیدکننده پروتئین های مرحله حاد عمل می کنند (۱). غلظت سرمی سیتوکین ها در طی چند ساعت پس از تحریک افزایش

۱- گروه علوم درمانگاهی، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کازرون، کازرون، ایران
۲- گروه کلینیکال پاتولوژی، دانشکده علوم تخصصی دامپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۳- دپارتمان طب و اپیدمیولوژی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه کالیفرنیا، دیویس، آمریکا
۴- گروه پاتولوژی دانشکده علوم تخصصی دامپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

گردش خون پاک می‌شوند. طی پاسخ مرحله حاد، غلظت سرمی پروتئین‌های مرحله حاد بطور قابل توجهی تغییر می‌کند. ۲۴ تا ۴۸ ساعت پس از آغاز تحریک غلظت سرمی پروتئین‌های مرحله حاد مثبت به طور مشخص به حداکثر میزان خود می‌رسد و همزمان با بهبود عفونت، کاهش پروتئین‌های مرحله حاد دیده می‌شود (۲). به نظر می‌رسد که واکنش مرحله حاد بخشی از پاسخ دفاع غیر اختصاصی بدن به آسیب بافتی باشد (۶) که منجر به تب نیز می‌شود. تورم پستان به التهاب غدد پستانی بدون توجه به علت آن اطلاق می‌شود که با افزایش تعداد گلبول‌های سفید و سلول‌های اپیتلیال همراه می‌باشد (۱۶) و در نوع بالینی آن به وسیله تغییرات فیزیکی، شیمیایی، میکروبی شیر و همچنین تغییرات بالینی غدد پستانی مشخص می‌شود. بیماری ورم پستان به خصوص نوع تحت بالینی آن در صنعت شیر دارای اهمیت است (به لحاظ کاهش کمیت و کیفیت شیر و اپیدمی وسیع آن). به دلیل عدم وجود علائم ماکروسکوپی در کارتیبه مبتلا و شیر تشخیص بالینی ورم پستان تحت بالینی تقریباً امکان‌پذیر نیست. بنابراین تشخیص ورم پستان تحت بالینی مستلزم صرف وقت و هزینه زیادی است. از طرفی بررسی‌های دهه اخیر نشان داده است که اندازه‌گیری غلظت پروتئین‌های مرحله حاد سرم و شیر می‌تواند اطلاعات ارزشمندی در زمینه تشخیص، پیش‌آگهی و روند بیماری به دست می‌دهد (۱۷،۱۰)، در این زمینه جک اِبسن (Jacobsen) و همکاران (۲۰۰۵) گزارش کردند که غلظت آمیلوئید A سرم می‌تواند بیان‌کننده مرحله التهاب باشد و میزان آن با شدت علائم بالینی التهاب مرتبط می‌باشد (۱۵). واندن پلاس (Vandenplas) و همکاران (۲۰۰۵) عنوان کردند که ارزیابی غلظت آمیلوئید A سرم در تشخیص اسب‌های مبتلا به کولیک التهابی کاربرد دارد (۲۴). گان‌هیم (Ganheim) و همکاران (۲۰۰۶) از پروتئین‌های مرحله حاد به عنوان شاخص سلامت گله‌های گاو استفاده نموده و بیان کردند که غلظت پروتئین‌های مرحله حاد و غلظت

هپتوگلوبین و فیبرینوژن به طور قابل ملاحظه‌ای در گروه بیمار نسبت به گروه سالم افزایش نشان می‌دهد (۸). به دلیل نیمه عمر نسبتاً کوتاه سرمی پروتئین‌های مرحله حاد و پاسخ زیاد مرحله حاد در حیوان‌های بیمار (۲۳) اندازه‌گیری پروتئین‌های مرحله حاد شاخص قابل اعتمادی برای پاسخ سیستمیک بدن به شروع التهاب در زمان نمونه‌گیری می‌باشد. پروتئین‌های مرحله حاد سرم، متعاقب التهاب، عفونت یا وارد شدن ضربه، تغییرات قابل توجهی پیدا می‌کنند (۵، ۷) به عنوان مثال غلظت‌ها پتوگلوبین و سرم آمیلوئید A گاو در عفونت‌ها ممکن است تا ۱۰۰ برابر افزایش یابد. در چند سال اخیر روش‌های اندازه‌گیری غلظت پروتئین‌های مرحله حاد توسعه یافته است (۱). به عنوان مثال می‌توان به روش بیوشیمیایی اندازه‌گیری هپتوگلوبین سرم (۴) و روش الیزای هپتوگلوبین شیر و ایمونواسی و انتشار در ژل به ترتیب برای اندازه‌گیری غلظت سرم آمیلوئید A و اسیدگلیکوپروتئین اشاره کرد. با توجه به اهمیت تشخیص سریع بیماری ورم پستان تحت بالینی و از آنجا که تشخیص این بیماری نیاز به آزمایش‌های مختلف میکروبیولوژی و شمارش یاخته‌های پیکری دارد، که بسیار پرهزینه و زمان‌هستند، بدین جهت برای یافتن آزمایشی سریع‌تر و ارزان‌تر برای تشخیص ورم پستان تحت بالینی گاو به بررسی تغییرات غلظت هپتوگلوبین سرم و شیر و آمیلوئید A سرم و شیر در گاوهای مبتلا به ورم پستان تحت بالینی در مقایسه با گاوهای سالم پرداختیم. بطور خلاصه در مقاله حاضر سعی می‌شود تا مشخص گردد که آیا استفاده از اندازه‌گیری غلظت هپتوگلوبین شیر و سرم و آمیلوئید A شیر و سرم می‌تواند در تشخیص تفریقی مبتلایان به ورم پستان تحت بالینی گاو از گاوهای سالم مفید باشد یا خیر؟

مواد و روش کار

گاوهای مورد مطالعه، از نژاد هولشتاین بوده و متعلق به هفت مورد از گاوداری‌های صنعتی اطراف شیراز بودند.

بیش از ۲۰۰ هزار بعنوان مبتلایان به ورم پستان تحت بالینی انتخاب شدند. نمونه شیر کارتیبه قطری مقابل کارتیبه‌های مبتلا نیز تهیه و مورد آزمایش CMT، تعیین سلولهای سوماتیک، کشت باکتریایی و تعیین میزان پروتئین‌های مرحله حاد قرار گرفت. نمونه سرمی این گاوها نیز جهت تعیین میزان پروتئین‌های مرحله حاد نگهداری شد. لازم به ذکر است اندازه‌گیری سرم آمیلوئید A و آمیلوئید A شیر و هاپتوگلوبین شیر به روش الیزا و با استفاده از کیت‌های شرکت Tridelta Developments, Maynooth, Ireland صورت گرفت و تعیین میزان هاپتوگلوبین سرم به روش شیمیایی و بر اساس اتصال هموگلوبین به هاپتوگلوبین که اساس کیت اندازه‌گیری هاپتوگلوبین شرکت Tridelta Developments, Maynooth, Ireland می‌باشد، انجام شد.

بررسی‌های آماری در سیستم SPSS و به روش t Test, Duncan, ANOVA، تعیین نقطه برش به روش ROC و دقت بالینی به وسیله رسم منحنی ROC و تعیین سطح زیر منحنی با استفاده از آزمون آماری McNemars در سطح معنی دار $\alpha=0/05$ انجام شد.

نتایج

پس از آن که نمونه‌های شیر از نظر عوامل ایجادکننده ورم پستان کشت داده و بررسی‌های آماری انجام گرفت، مشخص شد که ۱۸/۶۸ درصد از مبتلایان به ورم پستان تحت بالینی آلوده به باکتری استافیلوکوکوس اورئوس و ۲۳/۰۷ درصد آلوده به استرپتوکوکوس آگلالتیه بودند. ۵۸/۲۵ درصد از مبتلایان آلوده به هر دو باکتری عنوان شده بودند. در صورتی که در گاوهای گروه شاهد هیچ یک از میکروارگانیسم‌های معمول عامل ورم پستان از شیر جدا نشد. لازم به ذکر است که در گروهی از مبتلایان که به هر دو نوع باکتری عنوان شده آلوده بودند بین تعداد کلونی‌های

همه گاوهای مورد مطالعه در دوره شیرواری بسر می‌بردند و در طی ۲۴ ساعت، سه مرتبه مورد دوشش قرار می‌گرفتند. نمونه‌گیری قبل از دوشش ظهر انجام شد. هیچ یک از گاوهای مورد مطالعه آبستنی بالا نداشته و هیچ یک نیز تازه‌زا نبودند. از نظر ضربان قلب، درجه حرارت بدن، تعداد تنفس و چگونگی صداهای تنفسی همگی طبیعی بودند. هیچ یک مبتلا به بیماری عفونی نبوده و انگل خونی نیز نداشتند. این گاوها از سلولی ذرت، کنسانتره و کاه تغذیه می‌شدند. در ابتدا گاوهای شیری که غدد پستانی آنها از لحاظ ظاهری سالم بوده و شیر نیز سالم به نظر می‌رسید. پس از اینکه سر پستانکها ضد عفونی شدند شیر هر کارتیبه بطور جداگانه مورد آزمایش ورم پستان کالیفرنایی (CMT) قرار گرفت. نمونه‌های مثبت به عنوان، موارد احتمالی ابتلا به ورم پستان تحت بالینی انتخاب شدند کارتیبه قطری مقابل کارتیبه مثبت نیز به عنوان کارتیبه شاهد همان گاو (Intra-animal control) انتخاب شد. گاوهایی از همان گله که شیر تمام کارتیبه‌های آنها از لحاظ CMT منفی بود بعنوان گاوهای احتمالاً سالم (گروه شاهد) (Inter animal control) انتخاب شدند. از هر یک از گاوهای سالم و مشکوک یک نمونه خون و دو نمونه شیر گرفته شد. نمونه‌های شیر در شرایط کاملاً استریل گرفته شد. یک نمونه در دمای 20°C - به منظور اندازه‌گیری پروتئین‌های مرحله حاد نگهداری شد و یک نمونه سریعاً مورد کشت باکتریایی (در دانشکده دامپزشکی) و شمارش یاخته‌های پیکری (در دانشکده کشاورزی) قرار گرفت. نمونه‌های خون سانتریفوژ شده و سرم آنها جهت تعیین میزان پروتئین‌های مرحله حاد در دمای 20°C - نگهداری شد. در نهایت ۱۰۰ گاو که نمونه شیر آنها از نظر CMT منفی بوده و تعداد سلولهای سوماتیک آنها کمتر از ۲۰۰ هزار در میلی لیتر بوده و کشت میکروبی آنها نیز منفی بود به عنوان نمونه‌های سالم انتخاب شد و ۷۵ گاو با توجه به مثبت بودن CMT و کشت باکتریایی و تعداد سلولهای سوماتیک

استافیلوکوکوس اورئوس و استرپتوکوکوس آگالاکتیه همبستگی مثبت معنی‌دار زیادی مشاهده شد ($P < 0.01$). با توجه به جدول شماره ۱ مشخص می‌شود که بین پارامترهای سرم آمیلوئید A (در نقطه برش ۱۵۹/۱ میکروگرم در میلی لیتر)، آمیلوئید A شیر (در نقطه برش ۱۰ نانوگرم در میلی لیتر) و هاپتوگلوبین شیر (در نقطه برش ۱۴ میکروگرم در میلی لیتر) در دو گروه مورد مطالعه اختلاف آماری معنی‌دار وجود دارد و بنابراین، این احتمال وجود دارد که بتوان از آنها به عنوان شاخص‌های تشخیص ورم پستان تحت بالینی استفاده کرد. اما بین میزان هاپتوگلوبین سرم در نقطه برش ۰/۰۵ میلی گرم در میلی لیتر در دو گروه مورد

مطالعه اختلاف آماری معنی‌دار مشاهده نشد، بنابراین از هاپتوگلوبین سرم نمی‌توان بعنوان شاخص مناسبی در تشخیص ورم پستان تحت بالینی استفاده نمود. حساسیت و ویژگی اندازه‌گیری غلظت آمیلوئید A شیر و سرم و هاپتوگلوبین شیر و سرم بر اساس نتیجه کشت باکتریایی در جدول شماره ۲ آورده شده است. جدول ۳ دقت بالینی آمیلوئید A و هاپتوگلوبین سرم و شیر رادر ورم پستان تحت بالینی گاونشان می‌دهد. بررسی‌های آماری نشان می‌دهد که میانگین یاخته‌های پیکری شیر نمونه‌های مبتلا به ورم پستان تحت بالینی (در نقطه برش $10^3 \times 130$) بیشتر از میانگین یاخته‌های پیکری شیر نمونه‌های سالم می‌باشد.

جدول ۱: نتایج بدست آمده از اندازه‌گیری آمیلوئید A سرم و شیر و نیز هاپتوگلوبین سرم و شیر

P- Value	میانگین \pm انحراف معیار	تعداد نمونه	گروه	واحد	پارامتر
$p < 0.05$	$117/43 \pm 63/06$	۵۶	۱ *	$\mu\text{g/ml}$	آمیلوئید A سرم
	$124/75 \pm 33/12$	۱۱۷	۲ **		
$p < 0.05$	$50/82 \pm 49/86$	۱۱۵	۱	$\mu\text{g/ml}$	آمیلوئید A شیر
	$10/09 \pm 3/90$	۱۴۱	۲		
$p < 0.05$	$22/009 \pm 15/72$	۱۱۵	۱	ng/ml	هاپتوگلوبین شیر
	$7/09 \pm 2/86$	۱۴۱	۲		
$p > 0.05$	$0/56 \pm 0/07$	۵۶	۱	mg/ml	هاپتوگلوبین سرم
	$0/17 \pm 0/14$	۱۱۷	۲		

گروه مبتلا به ورم پستان تحت بالینی
**گروه سالم (شاهد)

جدول ۲: حساسیت و ویژگی آمیلوئید A سرم و شیر و نیز هاپتوگلوبین سرم و شیر

پارامتر	آمیلوئید A سرم	آمیلوئید A شیر	هاپتوگلوبین شیر	هاپتوگلوبین سرم
حساسیت	۹۰	۹۰/۶	۹۰/۶	۹۰
ویژگی	۷۲/۱	۹۸/۳	۶۸/۶	۴۳

جدول ۳: دقت بالینی آمیلونید A و هاپتوگلوبین سرم و شیر در تشخیص ورم پستان تحت بالینی گاو

پارامتر	سطح زیر منحنی (دقت بالینی)
آمیلونید A شیر	۰/۹۹۵
آمیلونید A سرم	۰/۸۸۶
هاپتوگلوبین شیر	۰/۸۸۷
هاپتوگلوبین سرم	۰/۷۸۲

بحث

تعداد یاخته های پیکری و نیز نتیجه کشت میکروبی در بین گاوهای مبتلا به ورم پستان تحت بالینی و گاوهای سالم اختلاف آماری معنی دار نشان می دهد ($P < 0/05$). هگارد (Hogarth) و همکاران (۲۰۰۱) عنوان کردند در شیر گاوهای مبتلا به ورم پستان تحت بالینی تعداد یاخته های پیکری افزایش می یابد (۱۴). به منظور شمارش تعداد یاخته های پیکری و نیز کشت باکتریایی، نمونه شیر باید در شرایط خاص انتقال داده شود و سریعاً مورد آزمایش قرار گیرد (۱۶)، همچنین حساسیت و ویژگی شمارش یاخته های پیکری زیاد نیست و نیز تعداد یاخته های پیکری در مراحل مختلف یک دوره شیردهی تغییر می کند. علاوه بر این کشت میکروبی بسیار پر هزینه و زمان بر می باشد. بر اساس اطلاعات آورده شده در جدول ۲ مشخص شد که حساسترین آزمایش جهت تشخیص گاوهای مبتلا به ورم پستان تحت بالینی از گاوهای سالم براساس نتیجه کشت باکتریایی تعیین غلظت آمیلونید A شیر (در نقطه برش ۱۶/۴ میکروگرم در میلی لیتر) می باشد (Se: ۹۰/۶٪)، همچنین در این حالت تعیین غلظت آمیلونید A شیر بیشترین ویژگی را به خود اختصاص داده است (Sp: ۹۸/۳٪) و نیز همان طور که در جدول ۳ مشاهده می شود دقت بالینی آمیلونید A شیر بیشتر از دیگر پروتئین های مرحله حاد سرم و شیر و شمارش یاخته های پیکری و آزمایش ورم پستان کالیفرنایی می باشد (۰/۹۹۵). در این رابطه ماهونی (Mahony) و همکاران (۲۰۰۴) گزارش کردند در تشخیص کارتیبه های

دارای سلول های سوماتیک بیش از ۱۵۰ هزار سلول در هر میلی لیتر حساسیت و ویژگی سنجش غلظت آمیلونید A شیر در نقطه برش ۸۰۰ ng/ml به ترتیب ۸۰ و ۸۱ درصد بوده است که بیانگر اهمیت اندازه گیری آمیلونید A در تشخیص کارتیبه های مبتلا به ورم پستان می باشد (۱۷). بری (Berry) و همکاران (۲۰۰۵) نیز در تحقیق خود در زمینه بررسی کیفیت شیر به وسیله اندازه گیری غلظت آمیلونید A شیر تنها ۱۴٪ نتیجه منفی کاذب گزارش کرده اند (۳). بنابراین جهت تشخیص ورم پستان تحت بالینی تعیین غلظت آمیلونید A شیر می تواند بهترین آزمایش از نظر حساسیت، ویژگی و دقت بالینی باشد. گرچه به نظر می رسد ورم پستان تحت بالینی یک بیماری التهابی خفیف است اما التهاب موضعی حاصله برای القای یک پاسخ قابل اندازه گیری مرحله حاد به اندازه کافی قوی می باشد. از طرفی به دلیل این که آمیلونید A یک پروتئین مرحله حاد اصلی برای گاو است (۲) حساسیت زیاد آمیلونید A شیر در تشخیص ورم پستان تحت بالینی دور از انتظار نیست. همان طور که در جدول ۱ مشاهده می شود غلظت آمیلونید A شیر در این تحقیق در گروه بیمار ۵ برابر گروه سالم بوده است این در حالی است که تفاوت غلظت آمیلونید A سرم در دو گروه مورد مطالعه به این اندازه نبوده است و این می تواند بیانگر وجود سنتز داخل پستانی آمیلونید A در ورم پستان تحت بالینی باشد. در رابطه با سنتز خارج کبدی آمیلونید A اگر سال (Eckersall) و همکاران (۲۰۰۱) بیان کردند که ممکن است به هنگام ورم پستان بالینی در غده پستانی سنتز آمیلونید A

2-Alsemgeest S.P.M., Kalsbeek H.C., Wensing T., Koeman J.P., Van Ederen A.M., and Gruys E. (1994): Concentrations of Serum amyloid A (SAA) and haptoglobin (hp) as parameters of inflammatory disease in cattle. *Vet. Q.*16: 21 - 23.

3-Berry E.A., and Hillerton J.E. (2005): Measuring milk quality by milk amyloid. 5th International colloquium on Animal Acute phase proteins-dubtin –March 2005.

4-Eckersall PD, Duthie S., Safi S., Moffatt D., Parton R., Bennetl D. and Fitzpatrick JL. (1999): An automated biochemical assay for protein eliminating interference from albumin. *Comp. Haem. Int.* 9:117-124.

5-Eckersall PD., Young F.J., Mc Comb C., Hogarth C., Safi S., Weber A., M.C., Donald T., Nolan Am., and Fitzpatrick JL. (2001): Acute protein in serum and milk from dairy cows with clinical mastitis. *Vet. Rec.*148: 35-41.

6-Eicher S.D. and Dailey J.W. (2002): Indicators of acute pain and fly avoidance behaviors in Holstein calves following tail-docking. *J. Dairy. Sci.* 85:2850-2858.

7-E Öbwolo M.J., and Toussaint M.J.M. (1994): Diagnostic significance of the major acute phase proteins in Clinical chemistry : a review . *Vet. Bull.* 64:1009-1018 .

8-Ganheim C, Alenius S, and Persson Waller K. (2006). Acute phase proteins as indicators of calf herd health. *Vet.J.*16.

9-Godson D.L, Campos M, Attah-Poka S.K., Redmond M.J, Cordeiro DM, Sehti M, S., Haland R.J. and Babiuk L.A. (1996): Serum haptoglobin as an indicator of the acute phase response in bovine respiratory disease. *Vet.Immunol. Immunopathol.*51: 277-292.

10-Grus E, Toussaint MJ, Niewold T.A. and Koopmans SJ. (2005). Acute phase reaction and acute phase proteins. *J Zhejiang Univ.Sci.B*;6(11):1045-1056.

11-Heegaard P.M.H., Klausen J., Nielsen J.P., Gonzalez-Ramon N., Pineiro M., Lampreave F. and Alava M.A. (1998): The porcine acute phase response to infection with *Actinobacillus pleuropneumoniae*. Haptoglobin, C-reactive protein, major acute phase protein and serum amyloid A protein are sensitive indicators of infection, *Comp .Biochem .Physiol. B.* 11:9365-373.

صورت بگیرد(۵). مک دونالد (McDonald) و همکاران (۲۰۰۱) نیز با معرفی یک ایزوآنزیم مرتبط با پستان (SAA۳) این نظریه را تایید کرده اند(۱۸). نیلسن (Nielsen) و همکاران (۲۰۰۵) نیز عدم وجود همبستگی بین آمیلوئید A سرم و شیر را در گاوهای مبتلا به ورم پستان بالینی گزارش کرده و علت آن را سنتز داخل پستانی آمیلوئید A یا تجمع تاخیری آمیلوئید A را در شیر بیان کردند(۲۲). بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه مشخص شد که بین هاپتوگلوبین سرم گاوهای سالم و مبتلایان به ورم پستان تحت بالینی اختلاف آماری معنی‌دار وجود ندارد که این یافته به دلیل ارتباط بین میزان افزایش هاپتوگلوبین سرم و شدت بیماری می‌باشد و با نتایج تحقیقات هیگارد (Heegaard) و همکاران(۲۰۰۰) که عنوان کردند غلظت هاپتوگلوبین سرم گاو با شدت عفونتهای تجربی (۱۲) مرتبط است و نیز با نتایج مطالعات هوفنر (Hofner) و همکاران (۱۹۹۴) مبنی بر ارتباط بین میزان هاپتوگلوبین سرم با شدت عفونتهای طبیعی و بیماری تب هماهنگی دارد(۱۳). به طور خلاصه می‌توان از اندازه‌گیری غلظت آمیلوئید A شیر به عنوان بهترین آزمایش در تشخیص ورم پستان تحت بالینی نام برد زیرا در تشخیص این بیماری کاهش موارد مثبت کاذب(درصد موارد مثبت کاذب با درصد ویژگی ارتباط عکس دارد) اهمیت زیادی دارد تا از صرف هزینه اضافی و وارد کردن آنتی بیوتیک بی‌مورد به داخل شیر جلوگیری شود و تعیین غلظت آمیلوئید A با ۹۰/۶ درصد حساسیت، ۹۸/۳ درصد ویژگی، ۱/۷ درصد مثبت کاذب، ۹/۴ درصد منفی کاذب و دقت بالینی ۹۹۵/۰ این خصوصیت را دارد.

فهرست منابع

1-Akersted M., Bjorck L, Persson Waller K and Sternesjo A. (2006): Biosensor assay for determination of haptoglobin in bovine milk . *J. Dairy Res*;73(3): 209-305.

- Ronsholt L. (2000): The acute phase response of haptoglobin and serum amyloid A (SAA) in cattle undergoing experimental infection with bovine respiratory syncytial virus .*Vet . Immunol. Immunopathol* 77:151-159.
- 13-Hofner M.C., Fosbery M.W., Eckersall P.D. and Donaldson A.I. (1994): Haptoglobin response of cattle infected with foot -and -mouth disease virus, *Res. Vet. Sci .* 57:125-128.
- 14-Hogarth C.J., et al. (2001): Acute phase response in bovine mastitis .*Second European Colloquium on Acute phase protein. University. Bonn. Germany.*
- 15- Jacobsen S, Jensen JC, Frei S, Jensen AL, and Thoenen MB. (2005).Use of serum amyloid A and other acute phase reactants to monitor the inflammatory response after castration in horses:a field study.*Equine Vet. J.*37(6): 552-556.
- 16-John R.et al.(2004) :Use of somatic cell counts and California mastitis test results for individual quarter milk samples to detect subclinical intramammary infection in dairy cattle from a herd with a high bulk tank somatic cell count .*Javma .Vol* 224.
- 17-Mahony M., (2004): Milk amyloid A in the diagnosis of bovine subclinical mastitis .In *Proceedings of 23rd World Buiatrics Congres Quebec ,Canada.p.*167.
- 18- McDonald T.L., Lason M.A., Mack D.R., Weber A. (2001): Elevated extrahepatic expression and secretion of mammary – associated serum amyloid A3 (M-SAA-3)into colostrum . *Vet.Immunol.Immunopathol.*83:203-211
- 19-Mizuhara H.,O Neill E., Seki N., Ogawa T., Kusunoki C .,Otsuka K.,Satoh S .,Niwa M.,Senoh H .,Fujiwara H. (1994): T cell activation associated hepatic injury Mediation by tumor necrosis factors and protection by Interleukin-6,*J.Exp.Med.*179: 1529-1537.
- 20-Nakayama T.,Sonada S ., Urano T., Yamada T., Okada M. (1993):Monitoring both serum amyloid protein A and C-reactive protein as inflammatory markers in infectious disease,*Clin.Chem.*39:293-297.
- 21-Nawroth P.P., Bank I., Handley D., Cassimeris J., Chess L., Stern D. (1986): Tumor necrosis factor/cachectin 12-Heegaard P.M.H., Godson D.L., Toussaint M.J.M., Tjernehoj K., Larsen L.E., Viuff B. and interacts with endothelial cell receptors to induce release of interleukin I.*J.Exp.Med.*163:1363-1375.
- 22-Nielsen B.H., Jacobsen S., Andersen P.H.,Niewold T.A. (2005):The relation ship of serum amyloid A(SAA) concentration in serum and milk from cows suffering from mastitis or other inflammatory conditions.
- 23-Uchida E., Katoh N., Takahashi k. (1993) :Induction of serum haptoglobin by administration of methionine to cows .*J .Vet .Med .Sci.*55: 501-502.
- 24-Vandenplas M.L.,Moore J.N.,Barton M.H., RousselA.J.,Cohen N.D.(2005).Concentrations of serum amyloid A and lipopolysaccharide-binding protein in horses with colic.*Am.J.Vet.Res;*66 (9):1509-1516.